LII. évf. Mercurea-Ciuc (Csíkszereda), 1940 augusztus 25 34 szám.

Proprietară: Văd. lui LUDOVIC VÁKÁR

Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub Nr. 11940—1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK
(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil: VICTOR RÉSZEGH Inginer-Agronom

Nehéz idők.

Szerteszét Európában s a fekete világrész nagyobbik felén háboru dul már egy esztendeje. Népek sodródnak rabigába s milliók lelkei masiroznak hadirendbe a mennyei biró itélőszéke elé. Ez alatt pedig itt lenn a földön más milliók szenvednek. Maholnap mindenki számára olyan szenvedés lesz az élet, hogy megváltásnak fogjuk tekinteni a halált.

Az emberi kultura mintha egy pillanatra megállt volna fejlődésében. Minden gond, minden energia a gyilkolás szolgálatába szegődött. Senki nem gondol komoly termelésre, a holnap biztositására. Pedig az a holnap szomoru lesz A háboru ördöge mindent megakasztott. A szántóföldeket hadseregek taposták le s a még kikelő kenyérmagvakat ágyuk aratták. Ahol pedig nem vonult végig a háborus vihar, ott Isten haragja szántott végig a termő buzamezőkön. A rendkivüli időket rendkivüli időjárás követte s árviz, jégverés pusztitott mindenfelé. Aratás után vagyunk, de nincs dolga a cséplőgépeknek. Ősz jön s a termés betakaritása nem okoz gondot senkinek. Gabona nincs, gyümölcs nincs, a vetemény gyenge. A lovak hiánya miatt tehenéket fogott gazdasági munkára a gazda. A munka lassan haladt s az állat kihasználását mi sinylettük meg, mert a tejtermékek mennyisége és minősége csökkent. A piacról eltünt a vaj s egyéb tejtermék méregdrága. Husfélére még gondolni sem gondolhatunk, hisven a marha és sertésállományt felemészti a hadseregek élelmezése. A drágaság nőttön-nő s a kereseti lehetőség egyre csökken. Megyünk neki a hosszu, keserves télnek felkészületlenül. Üres zsebbel, üres hassal, üres kamrával. Az lesz ám a legény, aki ezt megussza.

Nálunk a Székelyföldön ugyancsak szomoru a helyzet. Itt még jó termés idején is pénzért vette kenyerét a gazda, mert a sord csiki ég hajlat s a sziklás székely talaj nem sziveli a kenyérmagvakat. A pénzt pedig a kenyér előteremtésére az erdő szolgáltatta. Ma azonban csendes a csiki erdő. Székely hegyek alján meghuzódó apró falucskákban nem sipol a fürész. Nem viszi a vonat csiki fenyők lelkét idegen országba, messzi kikötőkbe. A székely fonókban pedig szomoru lesz a télen a nóta. Hideg, keserves tél, gondokkal teljes esztendő előtt állunk s nagyon sokan köszülünk meg sinylik azt. Egyetlen vigasztalásunk az isteni gondviselésben van, hogy az, ki mindnyájunk atyja, ezuttal sem hagyja elveszni a bennünk bizókat, hozzá fordulókat.

Rövid hirek.

Az elmult hét a román—magyar tárgyalások várakozásteljes jegyében indult. Augusztus 19 én folytatódtak a Turnu Severinben megkezdett tanácskozások, amelyeket román részről Pop Valér meghatalmazott miniszter, magyar részről pedig Hory András meghatalmazott miniszter vezettek. Hory András a magyar diplomáciai karnak egyik legtehetségesebb tagja és erdélyi származásu, Kolozsváron született, ahol apja árvaszéki elnök volt. Hory András 86 éves édesanyja ma is ott él Kolozsváron, ahová fia minden esztendőben ellátogat. A magyar—román tárgyaló bizottság másik vezetője Pop Valér szintén kolozsvári ember, aki többször volt tagja a román kormánynak. Miután a magyar küldöttség álláspontját a román kormánnyal közölték, augusztus 19-én került sor arra a folytatólagos tárgyalásra, amelyen a román választ közölték a magyar megbizottakkal. — A román propaganda minisz terium az aug. 19 i tárgyalásokról a következő hivatalos jelentést adta ki: „A magyar és román küldöttség folyó év augusztus 19 én két ülést tartott. Az üléseken Pop Valér meghatalmazott miniszter ismertette a román álláspontot. — Hory András meghatalmazott miniszter előadta megjegyzéseit. — A két kiküldött megegyezett abban, hogy szemelyesen tesz jelentést kormányának. Időközben a küldöttségek Turnu Severinben maradnak. A legközelebbi ülés időpontját később hozzák nyilvánosságra.“ — Ezek után Hory András még aug. 19 én éjjel hazautazott további utasitásokért a magyar fővárosba.

— Amig a magyar—román tárgyalások Turnu Severinben folynak, ugyanazon időben augusztus 19-én megkezdődtek Craiovában a román—bolgár tárgyalások is.

— Az elmult hét a háborus helyzetben is nagyjelentőségü eredményeket hozott. Aug. 19-én az olasz csapatok elfoglalták Berberát, Angol szomália fővárosát, ami Brit-Szomália elvesztését jelenti. — Az angol jelentések elismerik Angol-Szomália kiüritését és a sikeres visszavonulásukat „győzelemként“ könyvelik el. — Egész Olaszországban nagy örömmel fogadták az olasz haderőnek ezt a kétségtelenül nagy győzelmét, amely Brit-Szomália teljes elfoglalását jelenti.

Az Anglia ellen megkezdődött német támadások mult héten kibővültek a teljes tengeri zárlattal, amely ugyanazokkal a fegyverekkel akarja Angliát térdre kényszeriteni, mint amelyeket az angolok akartak használni Németország kiéhestetésére. A háborunak most következő szakaszában egyre fokozódik az egymás elleni elszántság, ami kiszámithatatlan szenvedéseket tartogat a háborus felek számára.

— Miraamas francia állomáson 15 nappal ezelőtt borzalmas robbanás történt. Ezer robbanószerrel megtöltött vagon a levegőbe repült. A vasuti sineket a robbanás letépte a töltésről és hatalmas vasgarmadával seperte össze. Az állomás és a közeli épületek tönkrementek. A közeli faluban egy ház sem maradt megrongálatlanul. A kárt nem lehet felbecsülni. A robbanás következtében Lyon és Marseille között hosszu időn át szünetelt a vasuti forgalom.

— Churchill angol miniszterelnök az alsóház keddi ülésén nagy beszédben ismertette a háborus helyzetet. Az ülésen jelen volt az Egyesült Államok, Brazilia, Argentinia, Egyiptom, a Szovjetszövetség és Spanyolország nagykövetei. Churchill rámutatott arra, hogy Anglia alaposan felkészült erre a háborura, amelyben az egész brit nemzet részt vesz és a háborut Anglia szükség esetén évekig folytathatja. Hangoztatta, hogy Angliában két millió jól felfegyverzett és elszánt katona várja a német támadást. Kijelentette végül, hogy Anglia legyőzhetetlen. — Az angol felsőházban a dominiumügyi miniszter számolt be a hadi helyzetről. A brit kormány figyelmét teljesen leköti a szovjet—angol kapcsolatok megjavitása, reméli, hogy a felvett kapcsolatok rövidesen eredményre vezetnek.

— Amerikában, a gipslownei Dupont müveknél borzalmas robbanás történt. Az üzem legnagyobb része a levegőbe repült. Ez a gyár Amerika egyik legkorszerübb robbanószer előállitó üzeme. Itt végeznek kisérleteket az uj találmányokkal is. A nyomozást végző hatóságok nem tartják kizártnak, hogy a robbanást merénylők készitették elő.

— A bánsági német népcsoport augusztus 21-én Lenau német költő halálának 90 ik éves évfordulója alkalmával nagy ünnepséget rendezett a bánáti Csatádon, Lenau szülőfaiujában. Az ünnepségen részt vett a romániai Magyar Népközösség bánáti tagozata is, ezzel is dokumentálva a két népcsoport közötti jóviszonyt. A Lenau-ünnepség egyik kiemelkedő mozzanata az a hang, amely bejelenti a hazai németségnek a nagynémetséggel való sorsközösségét.

— A német távirati iroda közli Hött ezredes életrajzi adatait. Hött ezredes vezette támadásra Horst—Wesselről elnevezett romboló repülőgéprajt, amely egymaga 51 angol gépet teritett le. Hött ezredes a legidősebb repülő a német hadseregben. A mult világháboru egyik kitüntetett hőse. A Hohenzollern érdemrend birtokosa, a mult háboruban 8 repülőgépet teritett le. Fellába van, magasrangu tiszt ugy harcol, mint az épkézláb, korban és rangban fiatalabb német pilóták.

— A német kormány a svájci kormány utján jegyzéket juttatott el az angol kormányhoz, melyben közölte a német ejtőernyős katonák megkülömböztető jegyeit, ruha, felszerelés tekintetében. A német kormány közölte a jegyzékben, hogy az ejtőernyősök a német véderő rendes katonái, akik bátorságuknak megfelelő méltó megbizatást kapnak. Közölte a német kormány azt is, hogy abban az esetben, ha az angal kormány nem tartaná tiszteletben a nemzetközi jog szabályait és a német ejtőernyősökkel szemben jóváthetetlen cselekedetre ragadtatná magát, a német kormány az elfogott angol repülőkön torol meg minden bántalmat.

— A japán külügyminiszter haza rendelte Japán összes diplomáciai képviselőit. A Domej japán sajtóiroda ugy tudja, hogy a visszahivások a japán külpolitika nagy változásának előjelei.

A Sâncraieni—Szentkirályi vám-malom

a szokásos évi javitást befejezve, üzemét ismét megkezdette és a t. őrlető közönség rendelkezésére áll.

— Németország után most Olaszország is elrendelte a szigoritott tengeri sárlatot Anglia ellen.

— A Romániai Német Népcsoport veséri tanácsának tagjai: Dr. Hans Ottó Roth szenátor és Andreas Schmidt vezérkari vezető megjelentek péntek délután 6 órakor Ion Gigurtu miniszterelnöknél, akinek átnyujtották a Német Népcsoport legsürgősebb kivánságait, valamint kéréseit. Ezek szerint ugy az itteni németek katonai szolgálata, valamint a rekvirálások kérdésében azonnali és átható megoldást követelnek. Ugyanez áll egy saját német önvédelmi alakulat felállitására és a Német Népcsoportnak a közigazgatásban való részvételére is. A miniszterelnök megigérte a németség megbizottjainak, hogy a jövő hét végéig fogja közölni a kormány végleges állásfoglalását. A német veséri tanács mindkét tagja látogatást tett ezután Manoilescu külügyminiszternél is, kinek szintén tudomására adták a Német Népcsoport sürgős kivánságait és kéréseit.

— Trockij Leont, aki Mexico-ban volt számüzetésben, egy emigráns belga kommunista meggyilkolta. Trockij a szovjetforradalom *első éveiben nagy szerepet* játszott az orosz bolseviki uralom megalapozásánál. Ő szervezte meg a szovjet haderőt, amelynek első hadügyi és tengerészeti népbiztosa volt. Később Sztalinéknak sikerült Trockijt ellenzékbe szoritani, aki a Sztalin ellen szervezett sikertelen forradalmi kisérlete után számüzetésbe menekült, ahol most utólérte a forradalmár-végzet.

Brit-Szomália meghóditása.

Az elmult hét egyik legnagyobb hadászati eseménye Brit-Szomáli meghóditása volt.

A szomáli félsziget Afrikának egyetlen nagyobb félszigete. A félsziget partvidékén az angolok és az olaszok osztoskodnak. Brit-szomália földterülete 176 117 négyszetkilométer és összes lakossága három és félszázezer. Az olasz birtokok köszelről sem olyan értékesek, mint a brit birtokok. Az olasz Szomália főhelye Mogadiscop, huszonhétezer lakossal. A félsziget keleti partvidéken terül el a Jutaföld, amelyet Olaszország az 1924 évi egyezmény alapján szerzett meg magának. E terület nagysága százezer négyszetkilométer, lakosainak száma 160 000. Szomáliai birtokaira eddig az olasz kormányzat megtehetősen ráfizetett.

A brit szomáli földnek egyik fontos pontja Zeila, amelyet az olasz haderőknek sikerült elfoglalni. Zeila és Berbera mind a kettő kikötő város az adeni öböl partján. Az olasz haderő augusztus 19-én elfoglalta Berberát is, ami az egész Brit-Szomália meghóditását jelenti és ezzel Anglia uralma a Vörös tengeren kritikussá vált.

Az olasz hadászati sikereket tehát nem hóditási szempontból kell értékelni, hanem csakis hadászati szempontból. A brit-szomáli kikötők elfoglalásával megnyilt az ut Aden felé. A zeilai kikötő kijáratot jelent a tenger és összeköttetést az abessziniai sikság felé. — Miután Abesszíniának nincs használható kikötője, a most megszerzett kikötő a Vörös tenger felé lehetőséget nyit, hogy Anglia szempontjából egy fontos öblöt állandóan veszélyeztesse. A brit-szomáli föld elfoglalása *megszékonyabbá* tesszi az olasz flottát a Vörös tengeren és megnyitja az utat Egyiptom felé is, amelynek elfoglalására az olaszok hasonlóképpen kisérletet tesznek, hiszen csak igy tudnak eljutni az afrikai hadjárat főcéljához, a szuezi csatornához. Miután a Szuezznél már nem állanak őrt Weigand katonái, az olasz offenziva ebben az irányban sem mutatkozik majd eredménytelennek. Figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy az egyiptomi haderő nem szándékszik Anglia oldalán hadba bocsájtkozni, noha kétségtelen, hogy papirforma szerint az Egyiptomban állomásozó angol haderőnek erősnek kell lenni ahhoz, hogy itteni *érdekeltségét megvédje.*

Olasz előretöréseket jelentenek Kenyában is. — Kenya az olasz és angol Kelet Afrikához tartozik, valaha német birtok volt. Ha sikerül az olaszoknak elfoglalni ezt a területet, visszaadják a németeknek és igy Afrika egyik gyarmatán ujból német lobogó leng. Végül az olaszok belátható időn belül offenzivára készülnek Haifa ellen is, miután a harcot tüzérséggleg előkészitették. Nem valószinű, hogy itt sikereket érjenek el, de a brit-szomáli kikötők birtokában az olasz haderő nyilván olyan támpontokhoz jut, amelyek megkönnyitik minden afrikai hóditó kisérletüket.

Virgilio Gayda nemrégiben cikkben fejtette ki Olaszország érdekeit Afrikában. Rámutat arra, hogy a versailesi békeszerződés a szövetségesek figyelmét kihangsulyozottan Afrikára terelte. Afrika a jövő kontinense, ezt jól látták a nagy gyarmati államok. Igaz viszont, hogy pl. Anglia nem gondolt Afrika gyors kiaknázására. — afrikai hóditásait inkább tartalékként fogta fel. Viszont elütötte Németországot afrikai gyarmataitól és Olaszországnak is értésére adta, hogy le a kezekkel! Az afrikai olasz birlalások revisiójánál Olaszország külpolitikájának a következő három pontja *kerül előtérbe*: 1. A katonai *biztonság.* 2 Szükséges telepitésre alkalmas terület a lakosság részére. 3 Nyersanyag lelőhelyek, amelyek nélkülözhetetlenek az olasz nemzeti ipar számára

Ami az első meggondolást illeti, Franciaország és Anglia északafrikai gyarmatai sok tekintetben katonai funkciót töltenek be és nyilvánvalóan Olaszország ellen irányulnak. Egyiptom elzárja a Szuez-csatornát és lehetetlenné teszi Olaszország kelet afrikai birtokainak a kihasználását és elzárja az Azsiába vezető kereskedelmi utat is. Alexandria, ahol most a brit Földközitenzeri flotta horgonyoz, a landzsa fenyegeti Szicíliát és Olaszország déli részét. Hasonló szerepet játszik francia változatban Tunisz is. Franciaország azért vette el Olaszországtól annak idején e területet, hogy rátehesse a kezét Bizertára. A francia Marokkónak, amely a Földközi tenger és az Atlanti óceán között a spanyol Marokkónál terül el, nyilvánvalóan szintén olaszellenes funkciója van Együttműködésben Gibraltárral, elzárhatja Olaszország kijáratát az Atlanti óceánra és megakasztja kapcsolatait az északi államokkal és Amerikával.

Ami a második szempontot illeti, Olaszország ma Németország után a legnépesebb európai állam. 45 millió ember 310.290 négyszetkilométerre van szoritva. Az olasz lakosság évenkét félmillió emberrel növekszik. Nincs egyetlen európai nép sem — fejtegeti Gayda — amelynek oly nagy mértékben volna szüksége uj élettérre, mint az olasznak. Olaszország adott esetben négy-öt millió embert helyezhet el afrikai gyarmatain. Közel tizmilliós olasz él az anyaországon határain kivül, érthető tehát, ha Olaszországnak létfontosságu a gyarmatositás. Végül Olaszországnak, a nyersanyagban oly szegény népnek feltétlenül szüksége van gyarmatokra, hogy ellátthassa gépeit.

E szempontokat figyelembe véve az afrikai hadjárat célja nem az, hogy mint mellékharctér nyuztalanitsa az angol birodalmat, hanem hogy a németekkel együtt Észak és Középafrikát meghóditsa magának. Franciaország mint gyarmatbirodalom is kiesett a küzdelemből Egész nagy baj ez az angoloknak, akik Afrikában állandóan a francia hadsereg közreműködésére számitottak. A tengely államok ugy gondolkodnak, hogy a világ uj gyarmat és nyersanyag felosztásánál Afrikának a tengelyállamok élettérbe kell kerülnie, a vesztes szövetségeseknek meg kell elégedni azokkal a gyarmatbirodalmakkal, melyekkel más földrészeken rendelkeznek.

Az olasz hadmüveleteket Afrikában tehát roppant ambiciók fűtik és az angolok, akik elmulasztották, hogy európai érdekeikről megfelelőképpen gondoskodjanak, Afrikában is kudarcokra kényszerülnek. Az ember feltételezte volna, hogy Anglia ha a szigetországban szükségszerüen önvédelemre szoru', a kezdeményezést legalább gyarmati viszonylatban ragadja a kezébe az olaszokkal szemben, — az események lefolyása azonban pontosan az ellenkezőre enged következtetni.

Becsüljük meg állatainkat.

A vármegye területére most hoztak vissza valamennyit az elrekvirált lovakból. A kaszárnya előtt nagy tömegben várakoznak az érdekelt tulajdonosok a fel-felcsillanó szemük árulja el a végtelen örömöt, mikor hozzá került állatukra rálismernek. Ugy fogadja az elvesszettnek hitt állatokat, mintha valami kedves családtag került volna haza hosszu távollét után. Es igy is van valahogy. A ház körül élő állatainkat hozzánk családi körünkbe s hiányuk ép oly érzést vált ki bennünk, mint egy közeli rokon elvesztése. A székely embernél különösképpen tradicionális a lóteriás. A régi lovas székelyek utódainál a ló pótolhatatlan kelléke a létfenntartásnak. Szántó-vető munkát, erdőlést el sem lehet képzelni ló nélkül. A tehén csak tejelő állat volt a Székelyföldön mindig. — Komoly munkaerőnek, segitőtársnak, kenyeresgyárnak csak a ló számitott.

E legbizhatóbb kenyérkeresőkre is rossz világ járt az utóbbi esztendőben. A háborus világ nehéz kötelességeket rótt minden állampolgár nyakába. Az székely embernek meg kellett válnia a régi, kipróbált munkatársaktól. Hosszu hónapok után most kerül vissza a Székelyföldre az elrekvirált lovak egy-egy része, hogy ismét a békés termelő munka, az ujjáépités szolgálatába álljanak. Ez alkalomból szükségesnek tartjuk felhivni a figyelmet azokra a nehézségekre, melyeket a székely ember gazdaságában a lovak hiánya okozott. Megállt a munka, megbénult az egész termelés, mint ahogyan a végtagok megbénulnak egy idegszál betegsége folytán.

A „CSIKI LAPOK" TÁRCÁJA.

Missziós beszámoló levél.

Drága Szerkesztő Uram!

Minden évben jelentkezem kedves Viktor barátomnál, hogy előadjam viselt dolgaimat, melyeket missziós körutam alkalmával követtem el. Bizonyára már gondolta, hogy valami rossz fát tettem a tüzre, azért nem merészelek előrukkolni. Sok minden jött közbe, azért hallgattam. Most már időt szakitok, hogy elmeséljem sorjában mondókáimat, amik begyemet teszitik. Tovább nem is szeretném halogatni beszámolómat, mert az idő telik s nemcsak a jó cigány felejt mindennap egy nótát, hanem lelkemben is elmosódnak az emlékek; egy-egy kedves epizód alig jut eszembe. Azt mondanák erre iskolás növendékeim: a tisztelendő urnak lyukas a feje, azért hullik ki onnan, ami benne van. Hogy az egész ki ne essék, azért papirra vetem gondolatsimat. Hát megkezdem, ahogy még eszembe jutnak.

Tavasz a mezei munkásnak, gazdálkodónak a dolog reggele, a *természet fölébred téli pihenéséből s inti a föld* rajongóit: itt az idő telkelni az álomból. Megindul serényen a munka, éles eke belevág a rideg rögbe, földanyánkat kegyetlenül megcibálják, hátát össze-vissza hasogatják, belevetik az éltető magot, hogy azt hordozza s őszre busásan visszaadja életünk fenntartóját: a buzát.

Tavasz a lélek szántóföldjén is a munka szezonja. Ezt is fel kell szaggatni a a bünbánat ekéjével, hogy az örök igazság magvát elhinthessük s megteremje a béke kenyerét.

Első utam Vicébe vitt. Előbb Cegébe mentem február 27-én, hogy ott a néhai gróf Vass Jenőné kápolnájában isteni tiszteletet tartsak. A kastélytól távol, egy szép emelkedett helyen épült a kis lélek-vár, oldalába vannak helyezve a Vass család elhunytjainak koporsói. A falu római katolikusait ide hivtam, megkongatva a kis torony egyetlen harangocskáját. Aki csak tudott, eljött. A kastély mostani urnője, az elhunyt grófnő leánya: br. Blomberg Frigyesné két leányával: Carla költőnővel és Erzsike dalköltőnővel pontosan megjelennek, jó példát adva, ami jó vért szül a falusiakban s örömest megragadják az alkalmat, hogy kedvük szerint jól kiimádkozhassák magukat. Szentgothárdról elhivták a másik gróf Vass család katolikus tagjait, a nevelőnővel együtt, aki az éneket szárazon vezette. Eljött a gróf Vass Tarjáni Akos fiatal neje, bécsi katolikus nő; a közeli faluból is többen megjelentek, Kábdebó földbirtokossal, ugy hogy a padok megteltek. A miniesztrálói tisztet a göci Katz család egyik alkalmazottja töltötte be.

Egészen belemelegedett a kis kápolna, a szivek-lelkek összeforrtak, eggyé lettek, boldogok voltak, hogy hitük szerint imádhatták Istent. Szentmise után egymásnak örvendtünk, hogy egymást láthatjuk. A jóságos Elza grófnő mindenkihez intézett egy-egy jó szót, kedvesen beszélgetett velük. Szereti is a környéken mindenki. Mint jó anya, hozzá jönnek panaszaikkal s ő vigasztal, hozzá hozzák sérültjeiket s ő részesiti azokat első gyors segitségben — beköti sebeiket. Nagy védőszentje, Árpádházi szent Erzsébet nyomdokain halad, az ő példáját követi.

A mig a nők a katolikus hitet ápolják szivükben s a hivekben, addig br. Blomberg Frigyes és fia Lajos és Tarjáni Akos, a gróf Vass Jenőné adoptáltja, a református egyház presbiterei. Többször megfordultam má. Cegében. Másfél évvel ezelőtt mikor először mentem oda, még élt a *nagy beteg grófné.* Elkészitettem utolsó, nagy utjára. Érdekes egyéniség volt az urnő. Szerette a természetet a maga vadságában. Farkasokat tartott ketrecben, fajkutyái, lovai voltak, melyekkel a kiállitáson nyert is. Most, hogy más a kastély gazdája, megváltozott a ház tája is. A fenevadakat agyonlőtték, a kutyákat leredukálták, csak a nemes állatfaj: a lovak kaptak amnesztiát. Látszik a tehetetlen öreg grófnő helyébe ágilis erők léptek akcióba, minden átalakult, megszépült, az épület, benne a szobák, park, utak, istáló. Korán reggel kel az egész család, mert ott munkamegosztás elvén kiki a maga dolgát végzi. Munka után édes a nyugalom. A szórakozás is nemes: a fiatalok vadásznak, lovagolnak, olvasnak, irnak, Elza grófnő pedig stoppol, foltoz, szorgoskodik. A munka nem szégyen, a dolog nemesit.

Cegébe Szamosujvárról a kékesi autóbusszal lehet eljutni. Göc falu szélén megálltunk s onnan pár percnyi gyalog ut vezet a kastélyig. A kastély kivül-belül patinás, magán viseli a mult emlékeit, — jó napokat láttak azok a falak, ha megszólalhatnának, sokat mesélhetnének a letünt szép időkről. A hallban egy két lábon álló medve kitárt karokkal fogad, kitátott szájában fogai harapni készülnek. Az először belépőre kellemetlen hatást gyakorol, kissé megretten, majd nyugodtan észleli, hogy az állat nem él.

Cegéből Vicébe kocsival mentem a bárók szivességéből. Göcön áthaladtunk, az ut hegyen-völgyön vezet, mindenfelé itt ott házak elszórva, körülöttük kis földjük, kertjük. Szentmiklóson Haragai Tibor földbirtokossal találkozom, ki csodálkozik, hogy kerülök oda, hol a madár se jár, pedig eleget láttam s érdeklődik, hogy merre tartok. Majd Centébe érünk. Közben kocsisommal, a gróf Vassék régi kipróbált emberével beszélgetésbe elegyedem s szerinte a mostani élet jobb, egészségesebb, mint a régi. Lassankint beeregélünk Vicébe. Ebéd után indultunk s késő délután lett, mire megérkeztünk. György Arpád a lelkes pap izgatottan vár, attól félt, hogy nem érkezem meg idejében s nem kezdhetem meg a hiveinek bejelentett lelkigyakorlatot s igy őket cserben hagyom, ezzel a nép előtt szégyenben maradunk mi papok. Ez pedig rossz omen, nem kedvező jel a késve megérkezett lelki kurának. De hála Istennek idejében megérkeztem. Pap, hivek megnyugodtak s vártuk a beharagozást.

Vicében kellemesen telt az idő tebruár 27-én estétől március 2-án délig. A hivek buzgók, szeretik Istent, lelküket. *Kapva-kaptak a lelki tisztitáson, töredelmes szivvel* vettek részt a beszédeken s járultak a szentségekhez, hogy az igazi békét megszerezzék magukban, családjukban és falujokban. A nép szivesen énekel, olyan megható, mikor az egész templom közönsége egybe forr lelkileg. Gyermek, telnőtt, fiatal, öreg, férfi, nő, mind énekel szivből, valahogy egyik a másikat felhangolja s lelkét felemeli Istenhez.

Vice eredete visszanyulik a 13-ik századba, mert már a következő században Vitex néven szerepel a pápai lajstromban, mint adót fizető plebánia. Ez a jobb sorsra érdemes község, ahogy mondani szokták, Isten háta mögött van, távol mindentől. Betlentől, amely utolsó állomása, 18 km-re, Kékestől, autóbusz végállomástól 16 km-re, Szamosujvártól 22 km-re fekszik. Nagyobb falu hozzá közel Borzas, hol a jegyzősége van, postát Bödről kapja. Rákóczinak „Mentsvárából" csak a kövek maradtak. Ha azok beszélni tudnának, sokat elmondanának, hogy mi minden zajlott le olyan hosszu idő alatt a falu életében. Jelenleg kb. 1200 lakója van, ebből 300 ref., 200 gk., a többi róm. kat. vallásu. Az egész falu 84 házból áll. Gyerek, az bőven van, hála Istennek, itt az egykét nem ismerik. Minden családban 7—8 gyermek található. Három iskolával rendelkezik: állami, kat. és ref. Róm. kat. templomát az áldott lelkü, néhai

Akik átérezték a nagy hiányt, amit az elrekvirált lovak távolléte okozott, azokhoz szólunk most és kérjük őket, becsüljék meg vissza kapott állataikat. Számtalanszor láttunk a városban teherrel megrakott szekereket átvonulni. A kelleténél jobban megterhelt állatok nem birták a szekeret s ilyenkor ostorral bántották őket. Jobb érzésű ember ugy érezte ilyenkor, mintha minden ostorcsapás az ő bőrén csattant volna. Azt szeretnénk, ha minden székely lovasgazdában ilyen jó érzést ébresztene a vissza kapott lovak fölötti öröm. A lovak hiánya mindenkit megtanithatott azok értékelésére. Becsüljük meg e derék, hűséges házi segitőtársainkat éppen ugy, mint ahogy felebarátaink megbecsülésére tanit bennünket az irás. Hiszen felebarátaink Ők, akikre mindenkor biston számithatunk. Az emberek aljasok, hiszelgők, földönczusszók a tekintély előtt, de annak alkonyultával megfeledkeznek még a kötelező felebaráti szeretetről is. Mennyivel inkább megbecsülendő hát az állat, mely jóban-rosszban, búban örömben kitart gazdája mellett s hűségesen végzi munkáját.

Beiratkozás és vizsgák a róm. kath. főgimnáziumban.

A javító vizsgák szeptember 2—5-ig lesznek, a dij tárgyankint 50 lej.

Az I. oszt. felvételi vizsga szeptember 2 án, hétfőn délelőtt 8 órakor kezdődik. Korhatár: 9 és fél, 13 és fél év között; e korhatáron kivül esők kor engedélyért folyamodnak az igazgatóság utján a miniszterlumhoz. A felvételihez szükséges okmányok: születési anyakönyvi kivonat; keresztlevél; iskolai bizonyitvány, láttamozva a tanfelügyelő által, ha hitvallásos iskolába járt a tanuló; állampolgársági és ujraoltási bizonyitvány. Vizsgadij 100 lej.

Az V. oszt. felvételi vizsga szeptember 9 én hétfőn délelőtt 8 órakor kezdődik, dija 200 lej.

Beiratkozás minden osztályba augusztus 25 től szeptember 15 ig; az internátusba szintén.

A felvételi vizsga és beirási kérésekre 9+1 lej bélyeg ragasztandó; kérésminta az igazgatói irodában kapható.

Fizetendő dijak: beiratási dij 700 lej; fadrágulási pótlék 600 lej vagy fél öl bükkfa természetben. Tan- és fenntartási dij az I. osztályban 2000 lej, a II.—VIII. osztályban 3490 lej. A beiráskor a 700 lej beiratási dij és a 600 lej fadrágulási pótlék azonnal fizetendő. Ezen kivül kötelező az első félévi tan- és fenntartói dij befizetése is. A tan- és fenntartói dij alól, arra érdemes szegénysorsu tanulók bizonyos mentességben részesülhetnek, ha szegénységi bizonyitvánnyal ellátott kérést adnak be ez iránt az igazgatósághoz a beiráskor vagy legkésőbb szeptember 15-ig.

Az internátusban az évi dij 8000 lej.

A tanév kezdetére vonatkozólag később közlünk tájékozást. — Minden más kérdésben készséggel nyujt felvilágositást az igazgatóság.

Augusztusi évfordulók.

Az elmélkedni, nemzete történeti és szellemi multjába vissza tekinteni akaró magyar ember mindenkor talál magának tanulmány anyagot. A kalendárium minden napja vérrel irt történelemről beszél s nagy szellemeink is elég sürün foglalnak helyet az emlékezetben.

Fogarassy püspök épitette. A nép földmiveléssel foglalkozik, igen szegény, de megelégedett, nincsenek nagy igényei. A fiatalság szolgál Kolozsvárt, Désen, Szamosujvárt, a leányok ott tanulják meg a divatot s otthon folytatják és terjesztik. Az öregebbek mikor látják ezeket a kiöltözött lányokat, kezükkel legyintenek egyet s lesajnálva mondogatják pulyka parádé mindez. Azért az idegenben is megtartják vallásosságukat, vasárnap délután a templomokat a vicei lányok mindig felkeresik és szépen énekelnek. Ez jó jel, mert a züllésről visszatartja őket. A falu leggazdagabbja Gergely Tamás, aki Amerikában szedte meg magát pénzmaggal s otthon belőle éldegél. Takács György a kurátor, aki becsülettel állja meg a helyét, a harangozást Molnár Dávid végzi szakavatottsággal és kellő előszeretettel, csak az a baj nála, hogy mindig szomorkás kedvü, mintha az egész világ terhe, gondja nehezülne rá, azért kapta a jellegzetes melléknevet: „busuly".

A vidéken majdnem minden faluban van még egy-egy földbirtokos, de csökkentett tölddel, igy Kételyben Azbej Antal ügyvéd, Szentmiklóson Haragai Tibor, Noszolyban Schilling ügyvéd, ki a kitünő noszolyi speciális sajtot készittetti gazdaságában. Ez is mutatja, hogy régebben jobb napokat látott Vice és környéke. Vicét a jó Isten sokszor próbára tette, megsanyargatta. Hol a Melbo pataka nagy esőzések alkalmával kiönt, hol meg a tüzvész látogatja meg, igy utoljára 1931-ben volt, amikor 38 ház lett a lángom martaléka. A férfiak kedvelik a pálinkát, de nem nagyon hódolhatnak Moloch ófenségének, mert a zseb nem engedi, szegények, a család nagy, annak pedig étel, ruha kell.

Március 2-án délben mondtam bucsut Vicének s szekérrel elindultam Betlenbe, hogy vonaton haza menjek. — Takács Gyuri volt a kocsisom, akivel kedélyesen eldiskuráltunk egyről-másról, csak Apanagyfaluban a gyönyörü nagy katolikus templom terelte el a figyelmemet más irányba. Betlenben Erőss József plebános kitünő ozsonnával erősitett meg, igy pótoltam az erős szekérrázástól elvesztett kilóimat. (Ugy-e ugy beszélek, illetve irok, mintha távevő lennék?) A betleni pappal megbeszélgettük a husvét utáni nagy misszió tervét, melyet ott helyben s leányegyházában: Apanagyfaluban szándékozik megrendezni.

Este már kis cellámban voltam, hogy kipihenjem a fáradalmakat s egyben erőt gyüjtsek a következő misszióra, mely egy hétre rá következett.

napokká emelkedett történeti évfordulók között. Gyümölcsérlelő augusztus hónapjában van évfordulója a legnagyobb magyar gyásznap egyikének, a mohácsi vésznek s e hónapban született a költő is, ki e napot megénekelte.

Százötven évvel ezelőtt, augusztus havában született Kölcsey Ferencz, a magyar nyelvujitó mozgalom egyik vezére, a magyar kritikai irodalom megteremtője. Kölcsey Ferenc irodalmi munkássága örökéletü a magyar irodalomban. Költő, esztéta, kritikus, szónok és nyelvtisztitó egy személyben. A magyar nyelvet számtalan idegen szóelemtől szabaditja meg s ezek helyébe részben Ő, részben pedig az általa és Kazinczy által kirobbantott értékes nyelvujitó vita formál uj, mai követelményeknek megfelelő szavakat. Korára és az utókor irodalmára mély nyomokat hagytak irodalmi tanulmányai és kritikai müvei, melyek mellett egészen eltörpül költői munkássága. Ha azonban ma visszatekintünk, szinte ugy olvassuk hazafias költeményeit, mintha ma irta volna őket. Sötét pessimismussal tekint nemzete jövője elé s költeményeiből ez a kétségbeesés okozta mélabus férfibánat tárul elénk. 1823-ban irta meg a magyar nemzet minden szenvedését összefoglaló Himnusz-át, melyet Erkel Ferenc 1844 ben megzenésitett s mely ezáltal az egész nemzet nemzeti imája lett.

Százötven évvel ezelőtt született a Hymnusz költője s ha az emlékezés ködében még száz évet ugrunk vissza, egy másik igen kedves, sőt hozzánk közelebb álló alakjára akadunk a magyar irodalomnak. Mikes Kelemennek, II. Rákóczi Ferenc székely irodeákjának kétszázötvenedik születése napja augusztus hónapjára esik. Mikes Kelemen közel esik hozzánk. Közel esik nyelvben, gondolatvilágban, jellemben, származásban egyaránt. A háromszékmegyei Zágon szülöttje, régi kisnemes székely család fia. Tizenkét éves korában lesz a nagy fejedelem apródja s igazi székely hűséggel, urához való ragaszkodással kitéri végig a bujdosó fejedelmet Franciaországon s Törökországon át Rodostóba, hogy ott hetvenkét éves korában, mint a bujdosó magyar kolónia utolsó tagja haljon el.

A Márvány-tenger partján fekvő kis város unalmas egyhangusságában viszi rá a honvágy, hogy lelki vivódásainak hangot adjon s igy születnek meg levelei, melyeket egy képzelt nénjéhez irt. 1717 ben, huszonhét éves korában kezdi irni őket s negyven éven át beszélget igy képzelt nénjével, egészen 1758-ig. Mik ezek a levelek? Igazi remekek, ma is élvezhető székely nyelven irt irások ezek, melyek magukban foglalják a bujdosó magyarok egész életét. Ezt a napiszerű leirási példabeszédek, megtörtént apró episzódok tarkasága tesszi változatossá, melyek között szerényen husódnak meg az iró lelki vivódásairól, honvágyáról.

Mikes nem iró. Az egyedüllét kényszeriti bele az irásba s leveleibe bele viszi a sokféle változatos leirás mellett a legfényesebb székely tulajdonságokat. Követte fejedelmét, az alattvaló hűségével s a hű szolga szeretetével. Nem érzett politikai vonzalmat ügye iránt, csupán a fejedelem személye iránt érzett szeretete késztette erre a határtalan áldozatkészségre, hogy örök időkre bucsut mondjon hazájának. Ez a határtalan szeretet nyilatkozik meg azon leirásából is, melyben a fejedelem halálát elmeséli. A fejedelem emlitése az egyedüli hely, hol eltér szokásos tárgyilagos jóizanságától. Másutt mindenütt az érdektelen ember végszetben megnyugvó lelki szemléletével irja le a dolgokat és eseményeket, melyeknek szinte és ist csupán a szamatos székely nyelvjárás s a helyenként kicsillogó egyszerű székely humor ad. Ez a humor az, ami helyreállitani lelki egyensulyát, mikor jövőtlen életének egyetlen reménye, Kőszeghy Zsuzsika férjhez megy Bercsényi Miklóshoz, kinek gróf a titulusa és több a pénze.

Honvágya még egyszer elhozza Bukarestig s a távolból még egyszer meglátja a zágoni hegyeket, de a bujdosó számára sincs kegyelem. Visszatér nyugodni halott urához. Nekünk pedig megmarad örök példaképnek, a székely becsület, székely hűség és székely áldozatkészség megható mártirjának.

* * *

Mikes Kelemen levele.

Rodostó, 8 april. 1735. Kedves Néném! Amitől tartottunk, abban már benne vagyunk. Az Isten árvaságra téve bennünket és kivevé ma közülünk a mi édes urunkat és atyánkat három óra után reggel. Ma nagypéntek lévén, mind a mennyei, mind a földi atyáinknak halálokat kell siratnunk. Az Isten mára halasztotta halálát urunknak azért, hogy megszentelje halálának áldozatját annak érdemével, aki ma meghalt érettünk. Amicsoda életet élt és amicsoda halála volt, hiszem, hogy megmondották néki: „Ma velem lészesz a Paradicsomban!" Hullassuk bőséggel könnyeinket, mert a keserüségnek ködje valóságosan reánk szállott. De ne azt a jó atyánkat sirassuk, mert őtet az Isten, annyi szenvedési után a mennyei lakodalomban vitte, ahol a gyönyörüségnek és az örömnek poharából itatja, hanem minmagunkat sirassuk, kik nagy árvaságra jutottunk. Ki nem lehet mondani, micsoda nagy sirás és keserüség vagyon itt mi közöttünk, még csak a legalábbvalón is. Itéld el, ha lehet, micsoda állapotban irom ezt a levelet. De mivel tudom, hogy örömest megkivánnád tudni, mint esett szegénynek halála, mind téntával, mind könnyhullatásimmal leirom, ha szinte az által megszaporitom is keserüségemet.

Ugy tetszik, hogy az utolsó levelemet az elmult holnapnak 25-ik napján irtam vala. Azután szegény mind nagy bágyadtságokat érzett. Igen keveset, de másként mindent a szokás szerint vitt végben. Abban a gyengeségben is az esztergájában dolgozott első áprilisig. Az nap pedig a hideg erősen jött reá és annál inkább meggyengitette. Másnap jobbacskán volt. Virágvasárnap a gyengeség miatt nem mehetett a templomba, hanem a közel való házból hallgatta a misét. A mise után amely pap oda vitte neki a szentelt ágat, térden állva vette el kezéből, mondván, hogy talán több ágat nem fog venni. Hétfőn jobbacskán volt — kedden hasonlóképpen — még a dohányt is megkivánta és dohányozott. De azt csodálta mindenikünk benne, hogy ő semmit halála órájáig a hasnál való rendben el nem mulasztott, se meg nem engedte, hogy ő érette valamit elmulasszanak. Mindennap szokott órában felöltözött, ebédelt és lefeküdt. Noha alig volt el, de mégis ugy megtartotta a rendet, mint egészséges korában. Szerdán délután nagyobb gyengeségben esett és csak mindenkor aludt. Egynehányszor kérdeztem, hogy mint vagyon? Csak felelte: „Én jól vagyok, semmi fájdalmat nem érzek". Csütörtökön, igen közel lévén utolsó végéhez, elnehezedék és az Urat magához vette nagy buzgósággal. Este a lefekvésnek ideje lévén, kétfelől a karját tartották: de maga ment a hálóházában. A szavát igen nehéz volt már megérteni. Tizenkét óra felé éjszaka mindnyájan mellette voltunk. A pap kérdette tőle, ha akarja-e felvenni az utolsó kenetet? Intette szegény, hogy akarja. Annak vége lévén, a pap szép intéseket és vigasztalásokat mondván néki, nem felelhetett reája: noha vettük észre, hogy ezen van, azt is láttuk, hogy az intéskor a szemeiből könnyhullatások folytanak. Végtire szegény, ma három óra után reggel az Istennek adván lelkét, elaluvék — mivel ugy holt meg, mint egy gyermek. Szüntelen reá néztünk: de mégis csak azon vettük észre általmenetelét, midőn a szemei felnyiltak. Ő szegény árvaságra hagya bennünket ezen az idegen földön. Itt irótztató sirás-rivás vagyon közöttünk. Az Isten vigasztaljon meg minket.

— *Dr. Berkovics József orvos hazaérkezett és rendeléseit a mai naptól ismét megkezdte.*

Utban az ég felé.

XVII.

15. Kedvenc nyakékem: a kereszt.

Régi, letünt világ, jobb sorsosai nagy előszeretettel vágytak feltünni embertársaik előtt. Tele aggatták magukat drága kincsekkel, egy-egy ember valóságos élő fogas, mozgó ékszer-kirakat volt, mindenki megbámulta; láttára a szegényt a bosszu elfogta, miért van ennek ennyi, neki még betevő falatja is alig akad; a jómódut az irigység bosszantotta, hogy ilyen ékszere még nem lehet, nem telik rá. Különösen a vastag és hosszu aranylánc lógott le a nyakukról, vakitó fénye elkáprántatta a vendégeket, kikat evett a méreg e mamutgazdagok megjelenésekor, hogy mennyire dicsekszenek őseik levetett uri holmijaival. Azonban legtöbbje az élet e kiváltságosainak, nem volt irigylésre méltó, inkább szánandó teremtés. A sulyos aranylánc rablánc gyanánt nehezedett nyakára és életére. Sokszor csak annyi érték volt rajtuk, belül koldus szegényeknek vallották magukat, mert csak a multból éltek, táplálkoztak, amit elődeik hagytak nekik, azt fogyasztgatták, külön ők elpuhult, tunyák, restek lettek. Amikor vége lett az ingatlannak, sor került az ingó vagyonra s a nyaklánc sáloghásba vándorolt s lassan minden elmaradt, maradt a nyomoruság kócmadzagja: dolgozni nem tudott, koldulni szégyenlett s nem volt más hátra mint bevonulni az agghásba, menhelyre, hol végelgyengülésig meghuzódtak. Ha pedig nem sikerült az, várt rájok a sétaterek padja; utszéli árkok s bokrok alja, hol hidegben megfagytak vagy éhen pusztultak, ha előbb nem menekültek folyók gyilkos habjai, mondonyok halálos karjai közé, avagy valamelyes erőszakkal pontot nem tettek életük végére. Aki pedig jó módban maradt s volt mindig kávéba apritani valója, annak is rablánczként szorgött nyakán a drága ékszer. Az aranyláncon könnyek, verejték és vércseppek csillogtak, akiket elnyomott, megszaroltt, kiuzsorázott, szoknak szava bosszuért kiált fel az égbe. A lelkiismeretfurdalás tesni boldogtalanná az ily dusgazdagok életét.

Van egy nyakék, mely diszíti, értékessé teszi az embert. Pogányoknak bolondság volt, a zsidóknak botrány volt a kereszt. Erre fesztelték fel a gonosztevőket. Krisztus mégis a keresztet választotta nyakékül, ezt vette vállaira s vitte a Golgotára. A kereszten halt meg értünk s váltott meg minket. Azóta a keresztben az üdv s a kereszt lett a legnagyobb tiszteletünk tárgya. Templomaink tornyán, házunk tetején, utcák végén, szobánk falán, szeretteink sirján a kereszt ékeskedik. Rátekintve megvigasztalódunk s megerősödünk. Legszebb ékszer a nyakon, óralánczon a kereszt, legnagyobb kitüntetés a hősök mellén az érdemkereszt. Ez a kereszt vállunkon, nyakunkon könnyü, mert szép és értékes. Azonban az igazi kereszt nehéz és sulyos, de eredményeiben sokkal kiadósabb, érte a jutalmat a túlvilágon kapjuk meg. Krisztus mondta: Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét s kövessen engem mindennap. A kereszt maga az élet összes bajaival, nehézségeivel; maga a kenyérkereseti állás és hivatás minden kellemetlenségeivel s akadályaival együtt. Szenvedés, betegség, szerencsétlenség mind kereszt, önként vállalt önfeláldozó cselekedetek, bünbánati vezeklések szintén keresztek, melyek diszitik a nyakat, ékesitik a vállat. — Lavalliere Éva is sokszor nézett a keresztre, hogy Jézusát megengesztelje s megvigasztalja, magára vette a szigoru élet keresztjét, mert követni akarta Krisztus, mivel tudta, hogy a keresztut az igazi ut örök hazánkba. Per crucem ad lucem, csak a keresztel jutunk az örök világosságra.

Kőrösi Lajos.

Képesitő vizsgák a helyi Munkakamaránál.

A csikszeredai munkakamara az őszi vizsgáztató időszakra a képesitő vizsgákat minden iparágban kitüzte. Az 1937-ben megalakult vizsgáztató bizottságok mandátuma október elsején lejár s a Munkakamara még lehetőséget akar adni iparosnak, hogy a kellő időben megszerezhesse képesitését s a bizottságok hatáskörének megszünte és az uj bizottságok kinevezése közötti szünet miatt a vizsgáztatások menetében fennakadás ne álljon be.

Az őszi képesitő vizsgákra annál is inkább felhivjuk az érdekelt iparosok figyelmét, mert a vizsgadijak fejében a betegségélyzőnél a beszerelésekor lefizetett összegek érvénye szintén három év s még nagyon sokan vannak, akik 1937-ben befizették a 300 és 500 lejes vizsgadijakat, de vizsgára mindezideig nem jelentkeztek. Ezeknek a mostani vizsga időszak az egyetlen lehetőség, hogy befizetett vizsgadijaikat el ne veszitsék. — A képesitő-vizsgák sorrendje a következő:

Kovácsok: Szeptember 2.
Lakatosok: Szeptember 3.
Asztalosok—kerekesek: Szeptember 4-5.
Szabók: Szeptember 6.
Női-szabók—kalaposok: Szeptember 7.
Cipészek: Szeptember 9—10.
Szücsök: Szeptember 11.
Timárok: Szeptember 12.
Nyomdászok—könyvkötők: Szeptember 13
Fényképészek: Szeptember 14
Kőmüvesek: Szeptember 16—17.
Festők: Szeptember 18.
Villanyszerelők: Szeptember 19
Mészárosok: Szeptember 20—21.
Pékek: Szeptember 23.
Borbélyok—női-fodrászok: Szeptember 24.

Könyvek között.

A tisztelő és szépszerű missziós atya: P. Lukács Mansvét „Küzdve győzök" cimü missziós beszédeinek második kötete is eseményt jelentett az erdélyi könyvpiacon. Kritika, közönség egyaránt nagy örömmel és elismeréssel fogadta. Jókor jött, akkor, amikor a szemünk láttára uj világ körvonalai bontakoznak ki és éppen alkalmas pillanatban futja meg az ujjászületésnek messze hangzó hirnökét. Az uj idők nagy eseményei nem is annyira uj, mint inkább *ujjászületett*, egész embereket kivánnak. Ez az ujjászületés csak a lelkiség bensőségével áthatott hitből, a Szentlélek erejének bátor, szókimondó, belőlmisszió felvilágositó kegyelmétől, a lelki vigasz, erősitést nyujtó vallásos élet mélységeiből történhetik. Nemcsak a történelmi faji érzés erejére, hanem erős katolikus öntudattal veretesett kitartásra, lélekszilárdságra is szükség van az épitő munkában.

Hogy hitben és számban megvékonyult intelligenciánk és népünk szélesebb rétegei is eljussanak a rendületlen katholikus öntudat és a gyakorlati vallásos élet birtokába: erre nézve az irányitó gondolatoknak, érzelmeknek és eszközöknek egész gazdagságát tárja elénk P. Manesvét missziós könyve. Elsőrangu forrásmunka is mindenek számára, akik embertársaik lelki életének irányitására, mentésére hivatottak.

P. Manesvét azért ér el nagy sikereket missziós beszédeivel, mert a magyar nép igazi lelkét, jellemét, gondolkodás módját, erényeit és hibáit a szó- és gyóntatószéken keresztül senki sem ismeri ma ugy Erdélyben és a határokon tul mint Ő, nem hiába ringott a bölcsője az otmenti felcsiki Szenttamás községben. Mondanivalói azért tisztán, világosak és egyszerűek, mint a nép maga, melynek „lármafás" apostola a szó legszorosabb értelmében és amelynek körében tartott eddig négyszázon felüli missziót.

A harminchat szentbeszédnek különösen társadalomjavitó anyaga felbecsülhetetlen. „Az urhatnámság", „A férfi", „Iszákosság", „A gyermek", „Vasárnap", „A papok megbecsülése", stb., mind-mind remekel a népnevelő, javitó, az emberi lélek mélyitését célzó, leblincselő stilusu szónoklatoknak. Ezeknek minden sorából fajának, nemzetének rajongó szeretete, aggódó feltétele csendül ki a lelki vigasz, erősités, feddés, megrovás hangján. — A modern ember nyomoruságában gyötrődéseiben, kétségeiben, amikor a kötelességérzet és felelősség tudata kivesszőfélben van az emberektől: a felvilágositás, megnyugtatás, a vigasztalás és bátoritás valóságos tárháza 308 oldalon ez a hatalmas munka.

Lajos Balázs igy ir róla:

„*A tudósok elméleteket és szabályokat állitanak fel és azokhoz mérik a kész munkát. Az alatt a művészek alkotnak az Istentől adott tehetség szerint és lelkűket teszik bele alkotásukba. Ime, itt egy remek alkotás: szive, lelke, szólása, fordulatai egészen a miénk. Bátran rámutathatunk: ez az egészen erdélyi és az egészen székely misszió. A viszonyok változnak, a hívek szükségletei bővülnek, mindenkinek más az egyéni adottsága, olvasottsága, szónoki iránya, de ez a szin, ez a hang, ez az erő, ez a szív és lélek a miénk ma, holnap és — évszázadok mulva is*".

Egy másik kritikában ezt olvassuk:

— „*A beszédek elsősorban a néphez szólnak, mert maga a missziós páter is a nép nagyobb tömegeihez intézte azokat, de nincs az a tanult fő, aki ne okulhatna belőlük. Az okulás kettős lehet: intelligenciánk belekerülve a mély lelkiséget sugárzó beszédek sodró áramába — érezni fogja azoknak megtisztitó és megifjitó erejét, máréssé meg a beszédeken átvillanó missziós egyéniség megmutatja, hogy müvelt rétegünk — ha valóban jót akar tenni a néppel — milyen lelkülettel közeledjék feléje.*

Manesvét páter nem a kertelés embere: egyenes, bátor, szókimondó, mint rendjének középkori, európai hirű magyar kiválósága: Temesvári Pelbárt. Megmondja az igazat. D magasztos célért: hogy hallgatóit az igazabb, jobb, nemesebb élet magaslatai felé vezesse.

Uj rádió szaküzletemben

elvállalok bármilyen javitást.

Akármilyen tipusu és bárkitől vett rádiókat leggyorsabban javitok.

Uj, nagy teljesitményü akkumulatortöltő berendezésemmel

töltést leggyorsabban végzek.

Minden akkumulatort azonnal töltésra kapcsolok.

Rádio Vécsey

Mercurea-Ciuc, Str. I. C. Bratianu 46 az Uri Kasinó épületében, a régi üzlettel szemben. 18—

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ügykezelési vizsgálat a csikszeredai törvényszéken.** Emil Gheorghescu Pionesnu, a marosvásárhelyi itélőtábla főügyésze megtartotta a félévenkont szokásos ügykezelési vizsgálatot a törvényszéken. Mind az ügyészségnél, vizsgálóbiróságnál, mind a foghásnál rendet talált.

— **Sirkőavatás.** Néhai Aronsohn Rudolf hamvainak elhelyezése és siremlékének felavatása folyó évi augusztus hó 25-én, vasárnap délután 5 órakor lesz a tüsnadfürdői köztemetőben.

— **A posta felhivása.** A postavezérigazgatóság felhivja a nagyközönség figyelmét, hogy a bukaresti cimzettü leveleknél irja fel mindon alkalommal a postakerület számát is az ucca megnevezése mellé. Ezen célból a postahivataloknál megtalálható a bukaresti uccák névjegyzéke, hol a postakerület is meg van jelölve. A postakerületnek a leveleken való megjelölésével elkerülhető a Bukarest részére küldött levelek eltévedése vagy késedelmes kézbesitése.

— **Vaj és mézhiány Csikban.** Ugy látszik, hogy a rendkivüli időjárás és ennek nyomában járó gazdasági nyomoruság minden téren érezteti hatását. Ki gondolná, hogy a hegyes-völgyes vadvirágos „Csikországa"-ban nem lehet kapni mézet. Pedig a méhészet egy idő óta örvendetesen fellendült. Mégis a méhészek bejelentése szerint az idén a méhek alig termeltek annyit, hogy azzal a méhek kitudjanak telelni. Egyébként a pergetett méz ára 60—65 lei, a csemege lépesmézé pedig 80—85 lei kilónként. A vaj is eltünik időnként a piacról. Ujabban házról-házra kinálják élelmes kereskedők. Egy kg. házivaj ára 130—140 lei, teavaj ára 180 lei körül jár. A spekuláció általában nagyon érezteti hatását más elsőrendü fogyasztási cikkeknél is, különösen azóta, amióta a monopolcikkek is megdrágultak.

— **Gyászrovat.** Dobos Gyula földbirtokos folyó évi augusztus 19-én, 78 éves korában meghalt Csikrákoson.

— Özv. Péter Lajosné szül. Szász Anna, 74 éves korában, folyó évi augusztus hó 20-án elhalálozott Csicsó-ban.

— Özv. Kovács Jánosné szül. György Józsefa 70 éves korában, folyó évi augusztus hó 20-án elhunyt Csikverebesen.

— **Patakba fulladt a gyermek.** Bucur Miklós lóvérsi gazda két éves fiacskája a patak partján játszadozott. A kis gyermekre senki sem vigyázott s az a patakba esve, vizbefult.

— **Elhajtotta a más tehenét.** Sándor József bánkfalvi gazda tehenei a mezőn legeléztek. Egy alkalmas pillanatban Simon György pipás kászonaltisi lakós a teheneket elhajtotta. Eljárás indult ellene.

— **Lopás Békásban.** Genci Pál békási lakós feljelentést tett az ottani csendőrőrsön, hogy ismeretlen tettesek lakásába behatolva, onnan 4000 lejét ellopták.

— **Ideggyógyintézetbe került Tardieu volt francia miniszterelnök.** André Tardieu volt francia miniszterelnököt sulyos idegösszeroppanással elmegyógyintézetbe szállitották. Tardieu jelenleg 64 éves, nemzeti alapon álló jobboldali politikus, aki eredetileg hivatalos diplomata volt, majd a Temps, a francia külügyminisztérium szócsövének külügyi rovatát vezette. 1914 ben képviselőnek választották, három év mulva pedig főhadbiztosi minőségben Amerikába küldték, 1918-ban a Clemenceau kormányban a felszabadult területek miniszteri tárcáját kapta s később főrésze volt a versailleszi területek megszervezésében. Később több izben volt miniszterelnök s az ő nevéhez fűződik a dunai gazdasági együttműködés egykori, feltünést keltő tervezetének megalkotása. Az utóbbi hónapokban idegbaja elhatalmasodott s a lelki összeroppanáshoz valószinüleg nagyban hozzájárult hazájának tragédiája is.

— **Hatalmas tüzvész pusztitott Kapnikbányán.** A szatmári ügyészséget távbeszélőn értesitették, hogy Kapnikbányán veszedelmes tüz pusztitott. Dobrinu szatmári vezetőügyész azonnal a helyszinre ment, ahol szomoru látvány fogadta. A kapnikbányai állami bánya telepe és lakóházai romokban hevertek. A lángok teljesen elhamvasztották a telep egész berendezését valamint a munkások holmikat is. A vizsgálat megállapitása szerint a tüzet Daubner Miklós gépész hanyagsága okozta. Daubner nyersolajjal töltötte meg a motort, majd eltávozott anélkül, hogy a tartályt elzárta volna. A tartály alatt levő áttüzesedett vezetékekre ráömlött a nyersolaj, amely azonnal tüzet fogott és lángba borította a gépházat, majd átterjedt a közeli épületekre. A tüzoltók, csendőrség és a lakósság hozzáfogott az oltási munkálatokhoz, de csak órák mulva tudtak megbirkózni a lángokkal. Az eddigi megállapitások szerint 3 millió lej a kár.

Egészségtan*)

Torokgyik (difteritisz).

Okozója a Löffler-féle bacillus. Még pár évtizede réme volt a gyermekeknek. Ma, hála a gyógyszavónak és az ujabban kötelező megelőző védőoltásnak, sulyosságából sokat veszitett. Lappangási ideje 2—15 nap. Erős nyelési fájdalmakkal, magas lázzal kezdődik. A mandulákat, garatot fehéres-szürkés, hártyaszerü lepedék boritja. Gyakran jelentkeznek szövődmények: fulladás (croup) bénulások, szivbajok stb. Gyakoriak a könnyü lefolyásu, fel nem ismert esetek, ezek is terjesztik a bacillusokat. Gyógyult egyének és betegápolók sokáig hordozhatnak orrukban fertőző csirákat. Rágályos az egész betegségi és üdülési idő alatt. Éppen ezért az elkülönitést csak a bacillusmentesség bacteriologiai megállapitása után volna szabad megszüntetni. Bejelentés és fertőtlenités szigoruan kötelező. Védettséget hagy. A kitünő gyógyszavót a betegség legkezdetén kell alkalmazni. Ezért orvost hivni torokfájás esetén ne késsünk!

Influenza (gripe, spanyolnátha).

Régen ismert betegség, gyakran — mint a világháboru végén — sulyosabb formát öltött. Lappangási ideje rövid. A betegség nem sulyos lefolyásu de sokféle szövődménye (légzőszervek, emésztőszervek stb. felelmetessé teszi. Terjedése főképpen cseppfertőzés utján történik. Elkülönitésre még a legkönnyebb esetben is nagy gondot kellene forditani. Az orr és szájüreg fertőtlenitése igen fontos a megelőzés szempontjából. Védőoltással nem rendelkezünk. Egyes gyógyszerek (Kinin, Onnadin) különleges hatással vannak birni ellene, különösen a betegség elején. Védettséget nem hagy.

A legkönnyebb esetet is orvosra kellene tizni. Tuberkulózisra hajlamositi!

Szamarhurut.

Különösen a 2—5 év közötti gyermekek betegsége. 7—10 napi lappangás után hurutos tünetekkel kezdődik, a betegség természetét a jellegzetes köhögési rohamok árulják el. Rágályossága különösen a hurutos időszakban kifejezett, de tovább is, összesen mintegy 5 hétig. Terjedése a légzőutakon át történik. Tüdőgyulladással szokott szövődni. Elkülönités legalább 5 hétig, hasnál jobb, mint kórházban. Testvérekre legalább 15 napi megfigyelés szükséges. Fertőtlenites ajánlatos. Védettséget hagy. Védőoltása bizonytalan.

A gyermeket erősen legyengiti, tuberkulozis fertőzésnek előkésziti az utját.

— Gyermekparalizis.

Lappangás pár órától 3 hétig. Hirtelen lázzal és általános (hurutos) tünetekkel kezdődik, hirtelen állnak be a bénulások, legkülönbözőbb csoportositásban, különösen a végtagokon. A betegség különösen a betegek nyálával terjed. Kórokozója ismeretlen. Elkülönités, bejelentés kötelező. Valószinüleg védettséget hagy. Védőoltása bizonytalan. Bacillusgazdák a beteg környezetében gyakoriak. A hosszátartósok az orr-garatür fertőtlenitésére forditsanak gondot.

*) Ebben a rovatban Dr. Nagy András orvosnak a magyar tannyelvü középiskolák felső osztályai számára összeállitott „Egészségtan" cimü kitünő könyvéből közlünk részleteket.

MODELL KALAPOK

tiz naponként uj formák olcsó árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnek mindennemü női kalapok elsőrendü anyag hozzáadásával. Kalapok átalakitása a legrövidebb idő alatt.

Mercurea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Sörház közelében.

— 80 —

— ELŐFIZETŐINKHEZ! Tisztelettel kérjük, hogy akik előfizetési hátralékaikat még nem egyenlitették ki, azt postafordultával sziveskedjenek beküldeni, ellenesetben lapunk tovább küldését kénytelenek lesszünk beszüntetni.

9 hónapos, minősitett, keresztezett yorkshiri kan eladó. Mercurea-Ciuc, Principele Carol-ucca 54. szám.

Felelős vezető szerkesztő: [illegible], Mercurea-Ciuc